

Da Sagen derefter kom til Behandling i Landstinget⁶⁰⁾ som Forslag til Beslutning om at henvise Andragendet til Finansministeriets nærmere Prøvelse, udtalte den daværende Finansminister sig meget bestemt imod Sagens Fremme, idet hans Tale i det hele omfattede alle de af Finansministeriet tidligere anvendte Afvisningsgrunde overfor de enkelte Andragender. Da imidlertid flere Medlemmer af Tinget støttede Forslaget, blev der nedsat et Udvalg, der afgav Betænkning⁶¹⁾ og heri (med Undtagelse af et enkelt Medlem) indstillede, at Tinget vilde henvise Andragendet til Finansministeriet, idet der fremhævedes, at Udvalget vel ikke turde have nogen bestemt Mening om, hvorvidt de fremkomne Klager vare begrundede, men at Rimeligheden af, at der ikke saa sjældent var anvendt for høje Takster, efter Udvalgets Formening ikke lidet understøttedes ved flere af de i Andragendet udhævede Kendsgerninger; Udvalgsflertallet maatte saaledes efter de foreliggende Omstændigheder finde, at der kunde være Anledning til baade i Andragernes og Statskassens Interesser at ønske Sagen underkastet en nærmere Prøvelse af Regeringen, uden at denne Prøvelse burde skydes til Side af den Grund alene, at der forelaa endelig bindende Overenskomster.

Til Oplysning om Størrelsen af de nævnte Arvefæsteafgifter meddeltes derhos, at den aarlige Afgift af samtlige de omhandlede Husarvefæstere tillagte, raa Udmarksjorder udgjorde paa Højlyngen ca. 627 Tdr. Havre (i Gennemsnit $4\frac{3}{10}$ Skp. pr. Td. Land geometrisk Maal og 24 Tdr. $5\frac{6}{10}$ Skp. pr. Td. Hartkorn) og paa de andre Udmærker ca. 270 Tdr. Havre (i Gennemsnit $3\frac{89}{100}$ Skp. pr. Td. Land geometrisk Maal og 23 Tdr. 6 Skpr. pr. Td. Hartkorn) eller i alt ca. 897 Tdr. Havre. Endelig tilføjedes, at dersom Regeringen kom til det Resultat, at der burde aabnes Adgang til at opnaa en Ombonitering, burde dette i hvert Fald betinges af, at de paagældende deponerede et kontant Beløb, der da skulde være tabt, hvis det ikke viste sig, at Boniteringen burde forandres saa meget, at der deraf vilde flyde en ikke aldeles uvæsentlig Afgiftsnedsættelse. Kort forinden Sagens 2den Behandling i Landstinget var der imidlertid indtraadt et Ministerskifte, og den nye Finansminister erklærede sig ude af Stand til straks at yde noget Bidrag til Sagen. Ministeren lovede dog, hvis Sagen maatte blive henvist til ham, at lade anstille en grundig og upartisk Undersøgelse, og derefter blev da Udvalgets Indstilling vedtaget med 26 Stemmer mod 11.

I Finansministeriet foranstaltede man derefter en særlig indgaaende Undersøgelse af Sagen. Erklæring indhentes fra Amtmanden, der igen fremskaffede detaljerede Oplysninger fra de forskellige Retsbetjente; endvidere hørtes Amtsforsvalteren i Sagen, saavel som den førnævnte Landinspektør, der havde været Medlem af Kommissionen⁶²⁾. Efter alt det her igennem oplyste kom Ministeriet endelig til den sikre Overbevisning, at der dog laa noget virkeligt til Grund for de talrige Klager over, at Afgiften af den raa Udmarksjord gennemgaaende kunde antages at være temmelig høj i Forhold til Afgifterne af de gamle Fæstejorder m. m., samt at dette Misforhold skyldtes en Fejl, en Misforstaaelse af Instruksen, som Udmarkskommissionen i sin Tid havde gjort sig skyldig i⁶³⁾. Man nærede dog i Ministeriet til en Begyndelse nogen Betænkelighed ved et Forsøg paa at gribe ændrende ind i de allerede ret gamle Arvefæsteforhold; men Finansministeren besluttede dog, at der skulde udarbejdes og forelægges Rigsdagen et Lovforslag angaaende en *Ombonitering af de underhaanden bortarvefæstede Udmarksjorder*. Lovforslaget forelagdes derefter i Samlingen 1871—72. De ret vidtløftige Motiver, der ledsagede Lovforslaget, gav baade tydelig Besked om det ved Sagens Undersøgelse konstaterede Misforhold i Afgifternes Størrelse, om den af Kommissionen begaaede Fejl, samt om Grunden til, at Lovforslaget netop gik ud paa en Ombonitering af Jorderne. Motiverne skulle derfor her gengives i deres Hovedtræk. — Det hedder først heri⁶⁴⁾, at Ministeriet vel var kommet til det Resultat, at *største*

ufuldstændige Oplysninger“, hvoraf Andragerne vare i Besiddelse med Hensyn til Salget af de *isolerede Parceller*, vilde der af disse være at svare i aarlig Afgift 48 Rdrl. pr. Td. Hartkorn, og af de af 4 nærmere angivne Sogne bortsolgte Parceller fra 28 til 34 Rdrl. pr. Td. Hartkorn, altsaa betydeligt mindre end af de tillagte raa Jorder.

⁶⁰⁾ Landstingstidende for 1869—70, Sp. 797 ff.

⁶¹⁾ Tillæg B., Sp. 1363 ff.

⁶²⁾ J. N. G. D. J. 1090/1870; 812/1871.

⁶³⁾ Herved bemærkes, at man i Finansministeriet under Behandlingen af Rigsdagsmændenes Andragende af 1869 til Ministeren, jfr. ovenfor, var begyndt at nære en Formodning, der dog ikke blev tilstrækkelig bestyrket, om, at Kommissionen havde misforstaaet Instruksen; nu fremgik denne Misforstaaelse derimod klart af Landinspektørens egen Erklæring, jfr. i øvrigt om nævnte Misforstaaelse nærmere nedenfor i Teksten.

⁶⁴⁾ Rigsdagstidenden 1871—72, Tillæg A., Sp. 1625 ff.